

סוגיא ב'

בדיקה

א. בדיקה וב"י ב"י

משנה ב. [עד "... אין צריך בדיקה"], **רש"י** שם [בפרט ד"ה בודקין], **תוס'** שם (ד"ה אור) [עד "...אתי למיכליה"]
תוס' רבינו פרץ שם (ד"ה בודקין החמץ) [עד "... שוב אינו עובר", "ורבינו יחיאל...למיכל מיניה"], **רמב"ם** הל' חו"מ (ב:ב-ג), **בית יוסף** או"ח (תל"א:א' ד"ה ומדברי הרמב"ם) ["... וכדברי רבינו"]
שאלתות (פרשת צו שאלתא ע"ד) ["ובתר דבדיק ... קאי באיסורא"], **טור** או"ח (תל"א) ["ומדאורייתא... שם חמץ"], **בית יוסף** שם (ד"ה ומדאורייתא) ["ונראה מדברי... התורה כלל"], **טור** או"ח (ס' תל"ד) ["ואחר הבדיקה... ולא דיליה הוא"]
ר"ן (א. בדפי הרי"ף) [ד"ה בודקין את החמץ], **חי' רבינו דוד ב.** (ד"ה בודקין) ["אלא שמה שגזרו... כמו שנפרש עוד"], ו: (ד"ה גזירה שמא) [עד "... על שעת המציאה"]

ב. זמן לאחר מציאת החמץ

גמ' ו: ["אמר רב יהודה... שעות ולמעלה"], **ורש"י** שם [בפרט ד"ה ודעתו עליה], **מהר"ם חלאווה** שם (ד"ה מאי טעמא) ["אלא אמר רבא... עד הסוף"], **ר"ן** א. בדפי הרי"ף (ד"ה אלא כך הוא) [עד "...יבערנו לאלתר"], **חי' רבינו דוד** ו: (ד"ה גזירה שמא) ["וזה צריך פירו'... שיבערנו מיד"], **תוס'** כט: (ד"ה רב אשי) ["ומכאן מוכיח ר"י... שהייה", "וטעמא... עד הסוף"]

ג. זמן קודם מציאת החמץ¹

גמ' ו: ["אמר רבא... ולא מצי מבטיל"], **שאלתות** (שם), **טור** או"ח (ס' תל"ד) ["ואחר הבדיקה... ולא דיליה הוא"], **ומגן אברהם** (שם:ה) [עד "...שלא ידע"], **רמב"ם** הל' חו"מ (ג:ח), **ב"ח** (תל"ד:ג' ד"ה ואחר הבדיקה)
קרוב נתנאל (אות ג' (רא"ש א:ט)) ["ומה שהכריחו... עד הסוף"], **תוס' רי"ד** ו: (ד"ה גזירה) [עד "...לא יזהר"]
תוס' כא. (ד"ה ואי) [עד "... בבל יראה"], **חי' הר"ן** שם (ד"ה אבל חיה), **חי' רבינו דוד** ו: (ד"ה גזירה שמא) [עד "... על שעת המציאה"]

ספר המכתם ו: (ד"ה מאי טעמא), **חי' רע"א** שם (ד"ה שם הבודק)

העמק שאלה (פרשת צו שאלתא ע"ד אות ד') [עד "... ואינו עובר עד שימצא"]

ר"ן א. בדפי הרי"ף (ד"ה אלא כך הוא) ["ומשמע דתנא... בבדיקה כדכתיבנא"], **חי' רבינו דוד ב.** (ד"ה בודקין) ["אלא שמה שגזרו... למלאכי השרת"], **מהר"ם חלאווה** ו: (ד"ה אמר רב יהודא) ["ואם לא בטל... לעיל"]

רמב"ם הל' חו"מ (ג:ח), **כסף משנה** שם ["והתוס' פ"ק... עד הסוף"]

שו"ת אבני נזר (או"ח סי' שי"ז אות י'), **שו"ת משאת בנימין** (סי' נ"ט)

¹ Some of the following mekoros were also on the מראה מקומות for סוגיא א'. While earlier we were focused on these mekoros from the perspective of ב"י ב"י, in this sugya we will focus on these mekoros from the perspective of בדיקה [i.e. the implications of the potential violation of למפרע on ב"י ב"י].

שו"ת אבני נזר חלק אורח חיים סימן שי"ז אות י'

ובזה נראה לי לפרש דברי הר"ן [בד' הרי"ף א. ד"ה אלא] במה שכתב שמא תאמר למפרע עובר עליו. ליתא שהרי התורה סמכה על החזקות כו' עיין שם. ואינו מובן דמכל מקום עבר בשוגג בבל יראה וכמו שנשאת על פי עדים בטעות שחייבת חטאת [יבמות פז ע"ב]? אך הוא הדבר. דכל שיצא ידי חובתו מן התורה. שלא היה לו לחוש לככר בשמי קורה. שוב לא עשאתו התורה כאילו הוא ברשותו. כי אין ראייה כלל שרוצה בקיומו.

שו"ת משאת בנימין סימן נט

חזר ושאל שאחר כך סמוך להכנסת חג הפסח בא אחיו הקטן מן הדרך שהיה לו ג"כ שותפות באותו יין שרף. ואומר שהוא מכר אותו יין שרף לנכרי אחד קודם זמן איסורו בהיותו שם בכפר א'. והקנין היה בכסף לבד בלי משיכה ובלא קניית מקום. ונסתפקת אי סגי בהכי מאחר שנחלקו בו רש"י ור"ת. רש"י אית ליה דנכרי קונה בכסף לבד. ור"ת אית ליה דבעי משיכה או קניית מקום. דע אהובי בני שלכתחילה בעי לצאת ידי שניהם רש"י ור"ת שיהא הקנין בכסף וגם במשיכה או בהקנאות מקום. וכמו שכתב טור יו"ד סי' ש"ך בענין ספק בכור. אבל בדיעבד קנה בכסף לבד משום דרוב המחברים הסכימו לדעת רש"י וגם בטור חו"מ סימן קצ"ד פוסק בהדיא כרש"י ז"ל. ועוד נראה דגבי חמץ מיד כשיגיע זמן איסורו לאו דידיה הוא ולא ברשותיה הוא ורחמנא דאוקי ברשותה לעבור עליו בבל יראה ובל ימצא. והאי כיון דמכר לנכרי קודם זמן איסורו גלי בדעתיה דלא ניחא ליה למהוי ליה זכותא בגויה הלכך בקנין כל דהוא נפק מרשותו לרשות הנכרי.